

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Jogszabályváltozás okai és annak hatásai a közlekedési bűncselekmény körében,
különös tekintettel az ittas járművezetésre**

Szerző: dr. Karasz Zsuzsanna

2015. október 9.

Kecskemét

I. Változtatás általános indokai

A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 2013. július 1. napján lépett hatályba (továbbiakban Btk.) és váltotta fel elődjét az 1978. évi IV. törvényt (továbbiakban régi Btk.). Az új törvény megalkotásának egyik oka a kormányzat „szigorítás” -ra vonatkozó büntetőpolitikai érdeke az állampolgárok védelmének biztosítása és a bűnelkövetés visszaszorítása érdekében. Ezt a jogalkotó az az új törvényben az „első elkövetők” tekintetében a prevenció, míg a bűnismétlők vonatkozásában a kiszabható büntetési tételek-keretek, illetve az egyes bűncselekmények büntetési tételeinek az emelésével kívánta elérni. Természetesen a törvény módosítását a régi Btk. hatályba lépése óta bekövetkezett változások is szükségessé tették, mint például a társadalmi-és tudományos életben bekövetkezett fejlődések miatt új bűncselekmény típusok alakultak ki, a szervezett bűnözés elterjedése, a jogharmonizáció stb.

De lássuk mi a helyzet a közlekedési bűncselekmények körében? Az új Btk.-ban ugyanúgy önálló fejezetben (XXII.) kerültek elhelyezésre a közlekedési bűncselekménye ka korábbi törvényben foglaltakhoz hasonlóan, melyet a közlekedési bűncselekmények komplex jogi tárgya (elsődlegesen a közlekedés biztonsága, másodlagosan pedig a közlekedésben részt vevő személyek életének, testi épségének és egészségének a védelme), valamint a közlekedési bűncselekmények sajátosságai teszik indokolttá. *„A változtatások háttérében a mai társadalmi viszonyok között a vasúti, légi, vízi és közúti közlekedés forgalmának és járműtípusainak időközbeni fejlődése, illetve a járművezetőkkel szemben felmerült fokozott elvárások álltak a fenti jogi tárgyak megfelelő büntető jogi védelmének biztosítása érdekében”*¹. De a jogalkalmazási tapasztalatok is a változtatások szükségességére mutattak rá, mert „egyes tényállások pontatlansága, illetve e pontatlanság miatti értelmezési zavarok következtében a bűncselekmény elkövetésének bizonyítása megnehezedett, vagy egyenesen lehetetlenné vált (járművezetés ittas állapotban)², melynek következtében számos elkövető „megúsza” a büntetőjogi felelősségre vonást, valamint egyes elkövetési magatartások szituációs elem hiányában büntetlenül maradtak (közúti veszélyeztetés magánúton).

¹ lásd f elhasznált irodalomjegyzék1.) szám alatti tétele

² lásd f elhasznált irodalomjegyzék1.) szám alatti tétele

Továbbá a közlekedési bűncselekmények veszély-fogalmának egyszerűsítése és a személyi sérüléssel járó minősítő körülményeinek egységesítése is megoldásra várt.³

II. Változtatás az egyes bűncselekmények esetében, különös tekintettel az ittas járművezetésre

Vegyük szemügyre a közlekedési bűncselekmények körében történt változtatásokat:

1.) közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény (Btk.232. §):

Az elkövetési magatartások körében történt változtatás, ugyanis a „közlekedés biztonságának a veszélyeztetése” helyett „más vagy mások életének vagy testi épségének a veszélyeztetése” került be a tényállásba az egyéb elkövetési magatartások megtartása mellett. Ennek indoka az volt, hogy a gyakorlat a veszélyeztetés vizsgálata során az absztrakt vagyis távoli veszély bekövetkezésének lehetőségét is elegendőnek ítélte meg. *„A veszélyfogalom nem intenzitásában (sértő eredmény bekövetkezésének közelségében) volt más, hanem abban, hogy szélesebb védelmi kört jelölt ki, hiszen magában foglalta azokat a cselekményeket is, amelyek pusztán vagyoni jellegű kár bekövetkezésével fenyegetnek. Ebben a vonatkozásban különös figyelmet érdemel, hogy a közlekedés körében a jelölt elkövetési magatartásokkal okozott vagyoni sérelem lehetősége jellemzően a személyi sérülés lehetőségét is magában hordozza, így az alapeseti tényállás eredményeként - a közlekedés biztonságának a veszélyeztetése helyett - más vagy mások életének vagy testi épségének veszélybe kerülését indokolt szankcionálni”⁴.*

A másik változtatás a minősített esetek körben történt, ugyanis az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (súlyos testi sértés okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

³ l lásd f elhasznált irodalomjegyzék1.) szám alatti tétele

⁴ lásd f elhasznált irodalomjegyzék1.) szám alatti tétele

2.) vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése (Btk.233. §):

E bűncselekmény esetében csak a minősített esetek kapcsán hozott változtatást a jogalkotó: az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (súlyos testi sértés okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került, illetve az 5-15. évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősítő körülmények köre bővült (kettőnél több ember halálának okozása).

3.) közúti veszélyeztetés (Btk. 234.§):

Az elkövetés helye a törvényi tényállásba bekerült: „közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton”. Ennek háttérében az állt, hogy egyre többször fordult elő veszélyeztetés az áruházak parkolójában, benzinkutakon, és eltérő volt az egyes bíróságok gyakorlata a tekintetben, hogy a régi Btk. 191. § -ában rögzített értelmező rendelkezés (KRESZ hatálya alá tartozó nem közúton történő súlyos testi sértést vagy halált okozó cselekmény) alapján az elkövetők felelősségre vonhatóak-e a fenti helyeken elkövetett bűncselekmény miatt.

A másik változtatás a minősített esetek körben történt, ugyanis az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (halál okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

3.) közúti baleset okozása (Bk.235.§):

E bűncselekmény vonatkozásában csak egy minősített eset kapcsán hozott változtatást a jogalkotó: az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (halál okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

4.) járművezetés ittas állapotban (Btk.236.§):

A jogalkotó ezen bűncselekmény tekintetében hozott több, lényeges változtatást. Először is külön tényállásba került az ittas és a bódult állapotban elkövetett járművezetés.

További változtatás az *elkövetési eszközei* körében történt, ugyanis ezek azonosak a korábbi törvényi tényállásban foglaltakkal, így gépi és nem gépi meghajtású vasúti és légi jármű, gépi meghajtású közúti

jármű; ám mivel „a vízi közlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 87. § 38. pontjában foglalt értelmező rendelkezés szerint a gépi meghajtású vízi jármű és a gépi meghajtású úszó munkagép egyaránt a gépi meghajtású úszólétesítmény kategóriájába tartozik, ezért célszerű volt a vízi közlekedéssel kapcsolatos járművek (mint elkövetési eszközök) korábbi fogalmát a közlekedési ágazati jogszabályban írt, korszerű fogalommal felcserélni. A tényállás alkalmazásában mind a négy közlekedési ágazatban gépi meghajtású járműnek azt tekintjük, amelyet beépített erőgép hajt. Erre tekintettel a közúti járművek vonatkozásában a gépi meghajtású jármű kategória szélesebb a KRESZ 1. számú függelékének II. fejezetében felsorolt gépjárművek kategóriájánál, ugyanis a gépjármű kategóriába nem tartozó mezőgazdasági vontató, lassú jármű, segédmotoros kerékpár és villamos vezetésével is elkövethető a bűncselekmény.”⁵

A gépi meghajtású közúti járművek vezetése esetén változás az, hogy a tényállás az *elkövetés helyét is tartalmazza*.

A korábbi normaszöveghez képest, melyben az elkövetés helye kizárólag a közút volt, az új tényállás a közforgalom elől el nem zárt magánúton elkövetett vezetést is büntetni rendeli. Ennek ugyancsak az volt az indoka, hogy egyre több esetben közforgalom elől el nem zárt magánutakon, pl. hipermarketek parkolóiban, vagy benzinkutakon, is megvalósították az ittas állapotban elkövetett járművezetést.

Lényeges változás jelentett a tényállás és a hozzá kapcsolódó értelmező rendelkezés meghatározása [240. § (3) bekezdés] az elkövetés módja vonatkozásában. A „szeszes italtól befolyásolt állapotban” helyett „ittas állapotban” történő járművezetés került a tényállásba, illetve a Btk. 240. § (3) bekezdés rögzíti ki tekinthető ittas állapotban lévő elkövetőnek: ha a tettes 0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetőleg 0,25 milligramm/liter ezrelék levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező, szeszes ital fogyasztásából származó alkohollal a szervezetében (ittas állapotban) vezet. A tényállás megváltoztatását az indokolta, hogy a korábbi tényállás a bűncselekmény megállapíthatóságához a járművezetéskor megkövetelte a tettes szeszes italtól befolyásolt állapotát, amely bizonyítási nehézségekhez vezetett. Ennek az volt az oka, hogy a korábbi normaszöveg rendelkezése alapján az elkövető elkövetéskori időpontra vonatkoztatott szeszes ital fogyasztásából

⁵ lásd f elhasznált irodalomjegyzék1.) szám alatti tétele

származó egyéni befolyásoltságát kellett vizsgálni, illetve megállapítani. A befolyásoltság azonban egzakt módon, közvetlenül nem mérhető, arra csak más mért adatokból: a szervezetből különböző módszerekkel kimutatott alkohol mennyiség alapján lehet igazságügyi orvosszakértő igénybevételével következtetni, mely következtetési folyamat esetenként bizonytalansági tényezőket tartalmaz.

Mindemellett bár az etilalkohol szervezetre gyakorolt, a vezetési képességre hátrányosan ható hatása általánosságban igazolható, azonban minden kétség nélkül nem zárható ki az sem, hogy más-más terhelt esetében ezek egyéni eltéréseket is mutathatnak az egyéni adottságok függvényében (mint súly, testmagasság, stb).⁶ De e körben említhető a ráívás (elkövetés utáni alkoholfogyasztás), a szájalkohol jelenség, az egyes alkoholszintet mérő berendezések pontatlansága vagy nem hiteles volta, a vér- és vizeletvétel együttes vételének elmaradása, vagy a mintavételek között eltelt idő hosszúsága, vagy a visszaszámlálás problematikus kérdése.

A fenti indokokra tekintettel a jogalkotó a bírói gyakorlatot is figyelembe véve meghatározta a Btk. 240. § (3) bekezdésében azt az értéket (0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter ezrelék levegőalkohol-koncentráció), amikor már a terheltet - egyéni adottságaitól függetlenül - ittas állapotban lévőnek kell tekinteni.

Ennek eredményeként a jogalkalmazók feladata egyszerűsödött, mert az új tényállás vonatkozásában, figyelemmel az ittas állapotban lévő személyt meghatározó értelmező rendelkezésre, a büntetőeljárás során már nem azt kell bizonyítani, hogy a tényállásban írt alkohol-koncentráció a vezetés idején fennállt-e és a befolyásoltságot eredményezett, hanem azt, hogy ezen időpontban a szervezetben volt-e olyan mennyiségű alkohol, amely a tényállásban írt alkohol-koncentrációt képes volt előidézni.

Itt említendő, hogy a Btk. 240. § (3) bekezdése módosításra került, mert a Btk. hatályba lépésekor az értelmező rendelkezés az „előidézésére alkalmas” helyett az „eredményező” szót használta, mely jogértelmezési problémát vetett fel. Ezt a Kúria 3/2013. (VII.8.) BK véleménye oldotta fel az alábbiak szerint:” Az ittas járművezetés bűncselekménye (Btk. 236. §) - az egyéb feltételek mellett - akkor állapítható meg, ha az elkövető vérében levő véralkohol-, illetve levegőalkohol-koncentráció a

⁶ lásd f elhasznált irodalomjegyzék1.) szám alatti tétele

vezetéskor meghaladja a törvényben írt mértéket. A 2012. évi C. törvény (Btk.) 236. §-ának (1) bekezdése az ittas állapotban történő járművezetést tekinti bűncselekménynek. Azt, hogy ki az, aki „ittas állapotban” van, a törvény a 240. § (3) bekezdésében levő értelmező rendelkezéssel határozza meg a következőképpen: „a 236. és a 238. § alkalmazásában ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter ezrelék levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van.”*Értelmezési problémát vet fel az idézett jogszabályi szövegben az „eredményező” szó. Kérdés, hogy ezt a törvénytörvény milyen értelemben használja. Eredményezésen ugyanis értendő egyrészt az, hogy a szervezetbe bevitt alkohol bizonyos véralkoholszintet „eredményez”, okoz, hoz létre. Másrészt az eredményként létrejött alkoholszint „eredményezi” az egyén ittasságát, azaz befolyásoltságát. Az nem vitás az értelmező rendelkezésből, hogy a vezetéskor kell fennállnia az „ittas állapotnak”. A döntő kérdés az, hogy ez a vezetés kori állapot az, amikor a szervezetben meghatározott érték feletti alkoholszint (koncentráció) van, vagy az, amikor meghatározott mennyiségű alkohol van. Az „eredményező” szó mindkettőre utalhat. A Kúria véleménye szerint az az értelmezés a helyes, mely szerint ez a kifejezés azt jelenti, hogy az alkohol fogyasztás, a szervezetbe bevitt alkohol a vezetéskor már „eredményezte” a meghatározott alkoholszintet, és a „eredményező” szó használata csupán arra utal, hogy ez egy folyamat volt, egy folyamat, amely az alkohol bevitelétől a meghatározott alkoholszint eléréséig tartott. Az ittas járművezetés miatt indult büntetőeljárásokban tehát a továbbiakban sem mellőzhető a vezetés kori alkoholszint (koncentráció foka) meghatározása.”*

Ezt követően a jogalkotó a 2014. január 1. napján hatályba lépett 2013. évi CLXXXVI. törvény 118. § (4) bekezdésében módosította az értelmező rendelkezést „eredményező” helyett „előidőzésére” kifejezést alkalmazott a fenti értelmező rendelkezésben, így pontosította, hogy mikori alkohol-koncentrációt kell figyelembe venni.

Ez a változtatás egyértelművé tette, hogy a bíróságnak a bizonyítási eljárás során azt kell csak vizsgálnia, hogy a vádlott szervezetében benne volt -e az az alkohol-koncentráció, mely vér esetén a 0,5 g/l ezreléket, a levegő esetén a 0,25 mg/l ezreléket meghaladta. Amennyiben igen, akkor ez azt jelenti, hogy már a vezetéskor a szervezetében volt olyan mennyiségű szeszes ital, mely a mérés kori alkohol-koncentráció előidőzésére alkalmas volt. Ebből következően már nem kell vizsgálni, hogy

mennyi volt a vezetéskor (elkövetéskori) az elkövető alkohol-koncentrációja és az befolyásoltságot eredményezett-e. Bizonyítékként elegendő egy hiteles mérőeszközzel vett 2x fújás, melynek eredménye a 0,25 mg/l ezreléket meghaladja, vagy 1 vér- és 1 vizeletvétel, vagy 2X vérvétel, melynek kapcsán a szakértő megállapította, hogy az elkövető véralkohol-koncentrációja meghaladta a 0,5 g/l ezreléket. A nyomozó hatóság - az eddigi tapasztalatok alapján - több esetben veszi igénybe a levegő-alkohol mérő berendezéseket és kevesebb esetben - csak ha a terhelt megtagadja a fújást, vagy baleset esetén - alkalmazza a vér-és vizeletvételt vagy a kétszeres vérvételt. Az előbbi egyébként is költségtakarékosabb, mert nem kell orvosszakértőt igénybe venni. A szakértő jelenleg egyébként csak külön kirendelésre, külön vélemény formájában határozza meg a terhelt elkövetéskori (cselekmény időpontjában) alkohol-koncentrációját visszaszámolás módszerével. Ezt jellemzően a bíróság olyan ittas elkövetőknél vizsgálja, akik balesetet is okoztak.

A fentiekből következően a terhelt elkövette a járművezetés ittas állapotban bűncselekményt, ha a szervezetében a méréskor 0,25 mg/l ezreléket meghaladta a levegőalkohol, vagy a 0,5 g/l ezreléket meghaladta a véralkohol- koncentráció , mely mindegy, hogy milyen „ágban” (le vagy felszálló ágban) volt a szervezetében. Mindez azt eredményezte, hogy a bizonyítás egyszerűbbé vált, és az elkövetőknek a büntetőjogi felelősség alóli kibújási lehetősége is csökkentek. A „ráivás” kizárása azonban továbbra is problematikus kérdés maradt.

Nem hagyható figyelmen kívül a büntetés kiszabásának szemügyre vétele ezen bűncselekmény kapcsán. A korábbi normaszöveg alapján a bíróság az ítéleti tényállásba megállapította a befolyásoltságot és ennek fokát (enyhe, közepes, súlyos), melyet a ”főbüntetés” (különösen a szabadságvesztés, vagy a pénzbüntetés napi tételének) meghatározásánál figyelembe vett a büntetéskiszabási körülmények között. Ilyenformában erre már nincs lehetőség, azonban a levegőalkohol esetében - mivel azt a cselekmény elkövetésének időpontjához közel eső időben mérik - viszonylag jól behatárolható, hogy az elkövető enyhe, közepes vagy súlyos ittas állapotban vezetett-e, ezért ezt egyes megyékben megállapítják az ítéleti tényállásban és figyelembe is veszik a büntetés kiszabásánál. Ugyanakkor erre nincs mód a vér- és vizeletvétel esetében, mivel ez egyrészt az elkövetés időpontjától időben távol esik, másrészt nem kell visszaszámolni a fenti indokok miatt, ezért erre vonatkozóan szakértői vélemény hiányában nem áll rendelkezésre adat, kivéve, ha baleset vagy egyéb ok miatt erre a jogalkalmazó külön szakértői véleményt szerez be.

A büntetés kiszabása körében kell megemlíteni, hogy a Btk. 50-51. § -ában szabályozott pénzbüntetés - az egynapi tétel összege minimumának jelentős csökkentése miatt (2.500,- Ft-ról 1.500,- Ft-ra) - kedvezően változott, melyet továbbra is az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten kell megállapítani, ugyanis így a kiszabható pénzbüntetés- a napi tétel számának a változatlan volta miatt - összege lényegesen csökkent. Ebből következően az ügyészség és a bíróság is a korábbi napi tételek számának az emelésével igyekszik a pénzbüntetést kiszabni, mivel általánosságban elmondható, hogy az elkövetők zöme nehéz anyagi körülmények között él, ezért a fentiek szerint alkalmazott minimum napi tétel összeg és - korábban részben a befolyásoltság mértékéhez igazodóan meghatározott - napi tétel számok figyelembevételével kiszabott pénzbüntetés néhány esetben alacsonyabb volt mint egy szabálysértés miatt kiszabott közigazgatási bírság. Ez ezért nem alkalmas a büntetési célok eléréséhez. Emiatt a pénzbüntetés kiszabási gyakorlat változott .

A Btk. 55-56. §-ában rögzített járművezetéstől eltiltás két irányban változott. Egyrészt szigorított a jogalkotó, mivel a járművezetés ittas vagy bódult állapotban bűncselekmény elkövetése esetén kötelező a járművezetéstől eltiltást alkalmazni, csak igen kivételes esetben - „különös méltánylást érdemlő esetben” - lehet mellőzni. Azt, hogy melyek ezek a különös méltánylást érdemlő esetek, ezt a jogalkotó nem határozta meg, a bírói gyakorlat most alakítja ki. Az azonban már most elmondható, hogy ilyen körülmények inkább az elkövetés körülményei körében és nem feltétlen az elkövető személyi körülményei körben vizsgálандóak. Másrészt enyhítést is hozott a jogszabályváltozás, mert a járművezetéstől eltiltás minimális időtartama 1 évről 1 hónapra csökkent, mely szintén kedvezőbb az elkövetőkre nézve, illetve az eltiltás tartamát hónapokban vagy években, de években és hónapokban is meg lehet határozni. Ezen büntetés alkalmazása vagy mellőzése számos elkövető számára kulcsponti kérdés, hiszen manapság már mindenkinek elengedhetetlenül fontos a vezetői engedély megléte. Ezért a terheltek vagy az eltiltás mellőzése, vagy csak „kategórizált eltiltás” alkalmazása érdekében szólnak fel, vagy nyújtanak be jogorvoslatot, hiszen ezen esetekben függetlenül az eltiltás tartamától, nem kell utánpótlás részt venniük, mely szintén súlyos anyagi megterhelést jelent számukra a munkahelyük esetleges elvesztése mellett.

Természetesen a bűncselekményi értékhatárt el nem érő alkohol-koncentráció mellett megvalósuló elkövetések szabálysértési eljárásban, illetőleg közigazgatási eljárásban kerülnek elbírálásra. A 2012.

évi II. törvény - a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről - 217. § rendelkezik az ittas vezetés szabálysértéséről : „Aki a) vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású vízi járművet, úszó munkagépet, illetve nem gépi meghajtású vízi járművet úgy vezet, hogy szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, vagy b) vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású vízi jármű, úszó munkagép, illetve közúton vagy a közforgalom előtt el nem zárt magánúton gépi meghajtású jármű vezetését olyan személynek engedi át, akinek a szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, szabálysértést követ el.”

„A kiszabandó közigazgatási bírság összegét a közúti áru fuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet 11/D. melléklete szabályozza. A bírság mértékét befolyásolja az ittaság mértéke, az, hogy a cselekményt gépi vagy nem gépi meghajtású járművel, illetve hogy nem gépi meghajtású járművel főútvonalon vagy nem főútvonalon követték el.

A bírságok összegei a következők:

- ha a gépi meghajtású járművet vezető szervezetében 0,30 g/l véralkohol-, illetve 0,15 mg/l levegőalkohol-koncentrációt meg nem haladó értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van - 30 000 forint;
- ha a gépi meghajtású járművet vezető szervezetében 0,30 g/l véralkohol-, illetve 0,15 mg/l levegőalkohol-koncentrációnál magasabb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, amennyiben az nem minősül bűncselekménynek - 100 000 Ft;
- ha a nem gépi meghajtású járművet vezető vagy hajtó szervezetében 0,50 g/l véralkohol-, illetve 0,25 mg/l levegőalkohol-koncentrációnál magasabb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, amennyiben az nem minősül bűncselekménynek és a járművel nem főútvonalon közlekednek - 30 000 Ft;
- ha főútvonalon közlekednek - 60 000 Ft.

A fenti kormányrendelet nem szabályozza azt az esetet, amikor nem gépi meghajtású jármű vezetőjének vagy hajtójának szervezetében 0,50 g/l véralkohol-, illetve 0,25 mg/l levegőalkohol-

koncentrációnál alacsonyabb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van? Ez az „ittas vezetés” egyetlen szabálysértési alakzata, mely kisebb fokú szabálysértésnek minősül a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 224. § (1) bekezdése alapján. A szabálysértés fixbírságos, hasonlóan közigazgatási bírságokhoz, összegét az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.”⁷

Ugyancsak érdekesen változott az ittas kerékpárosokra vonatkozó szabályozás. Az eredeti szabályozás szerint az a személy vezethetett kerékpárt akinek a véralkohol szintje 0,50%-nál magasabb volt, de nem haladta meg a 0,80% véralkohol-koncentrációt. Ezt követte a zéró tolerancia bevezetése az ittas járművezetésre a kerékpárosoknál is, majd a 2012. augusztusában életbe lépett KRESZ módosítás ezt eltörölte, és megengedőbb szabályokat léptetett életbe. E szerint járművet az vezethetett, aki a jármű biztonságos vezetésére képes állapotban van, vagyis mellékúton már lehetett bizonyos alkoholszinttel a vérben kétkerekűt vezetni.

2014. júliusában ismét kedvező szabályokat vezetett be a jogalkotó :már sem a fő- sem a mellékúton nem büntethetők, bírságot lehet adni a kerékpárosok alkoholfogyasztás esetén abban az esetben, ha képesek a biztonságos közlekedésre. Míg korábban a főúton az alkoholos befolyásoltság alatti kerékpározás tilos volt, tavaly óta tehát ezt is megengedi a jogszabály. A zéró tolerancia a szabályozás életbe lépése óta tehát csak a gépjárművek vezetőire vonatkozik. E jogszabályváltozás egyik indoka az volt, hogy a kerékpárosok leginkább csak önmagukra jelentenek veszélyt, közveszélyességük nem jelent akkora kockázatot, hogy ne lehetne megengedőbb a rájuk vonatkozó jogszabály.⁸

Mindenesetre a módosítás kedvező vagy kedvezőtlen hatása most sem egyértelmű. Mindemellett az is bizonytalan ki tekinthető olyan állapotban lévő elkövetőnek alkoholfogyasztás után, aki még járművét biztonságosan képes vezetni. Ez egy baleset során kulcsfontosságú kérdés a felelősség kérdésének a

⁷ lásd felhasznált irodalomjegyzék 3.) szám alatti tétele

⁸ lásd felhasznált irodalomjegyzék 2.) szám alatti tétele

megállapításakor. Erre vonatkozó gyakorlat kialakítása részben a nyomozóhatóságok feladata, illetve a bíróságoknak is fontos része lehet benne a kerékpáros balesetek okán. E körben a szakértők igénybevétele azt gondolom nem mellőzhető. Ekkor felvetődik a klinikai tünetek mellett az egyén adottságainak a figyelembevétele is.

Az ittas járművezetés bűncselekmény esetében egy *minősített eset* kapcsán hozott változtatást a jogalkotó: az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (maradandó fogyatékoság, vagy súlyos egészségromlás okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

5.) járművezetés bódult állapotban (Btk.237. §)

A tényállás - a korábbi szabályozással azonosan - a bűncselekmény megállapíthatóságához megköveteli azt, hogy a járművezetésekor a tettes a vezetési képességére hátrányosan ható szer (ide nem értve a szeszes ital fogyasztásából származó alkoholt) befolyása alatt álljon.” Az etilalkohol e bűncselekményi tényállásból való kivételének, kiemelésének az az indoka, hogy - mivel az etilalkohol is egy a vezetési képességre hátrányosan ható szerek közül - az olyan fokban ittas járművezető személynek a cselekménye, akinek a vezetési képességére az elfogyasztott alkohol mennyisége már kihatással van (befolyásolt állapotú), e bűncselekmény tényállására tekintettel ne essen kétszeres értékelés alá. A korábbi szabályozás - a bódult állapotot tényállási elemként megkövetelő - fenntartása azért vált szükségessé, mert a jogalkalmazó számára eddig ismertté vált igen sokféle vezetési képességre hátrányosan ható szer (kábitószer, kábitószernek nem minősülő kábitó hatású anyag vagy szer) kémiai-biológiai sajátosságaira; az emberi szervezetre gyakorolt különböző tartamú és jellegű élettani hatásaira; a szervezeten belüli eltérő, hosszabb-rövidebb időtartamú kiürülésére tekintettel csak annyi állapítható meg, hogy aki a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt (bódult állapotban) járművezetőként vesz részt a közlekedésben, egészen bizonyosan fokozott veszélyt jelent a közlekedés biztonságára, és más személyek életére, testi épségére, így az ilyen magatartást tanúsítók büntetéssel fenyegetése, és büntetőeljárásban való felelősségre vonása mindenképpen indokolt. Arra figyelemmel azonban, hogy kábitószernek, kábitószernek nem minősülő kábitó hatású anyagok vagy szerek vezetési képességre gyakorolt hátrányos hatása - azok fent írt sokféleségére és az egyéni szervezeten belüli eltérő hatásaira tekintettel - (szemben az etilalkohollal) nem köthető

törvényi tényállásban rögzíthető egzakt mérőszámhoz vagy mérőszámokhoz, ezért a jogalkotás - az orvosszakértői ismeretek mai állása mellett - nem tekinthet el a vezetési képességre hátrányosan ható szer hatása alatt állás tényállási elemként való megkövetelésétől, a jogalkalmazás pedig a tényállással kapcsolatos minősítés megállapításakor a bódult állapotra vonatkozó bizonyítástól.”⁹

E bűncselekmény vonatkozásában csak egy minősített eset kapcsán hozott változtatást a jogalkotó: az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (maradandó fogyatékoság, vagy súlyos egészségromlás okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

6.) járművezetés tiltott átengedése (Btk.238. §):

Az elkövetés helye bővült: „közúton vagy közforgalom előtt el nem zárt magánúton”, illetve az elkövetés eszközei az ittas járművezetésnél írtak szerint módosításra kerültek.

A másik változtatás a minősített esetek körben történt, ugyanis az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (halál okozása) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

7.) cserbenhagyás (Btk.239.§):

Ezen bűncselekmény esetében nem került sor a tényállás módosítására.

8.) segítségnyújtás (Btk.166.§.)

Igaz ez a bűncselekmény nem a közlekedési bűncselekmények körébe került elhelyezésre, de mégis közlekedési balesetek során gyakran előfordul.

Érdemi változtatás e tényállás vonatkozásában sem történt, csak az 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő minősített eset (ha a veszélyhelyzetet az elkövető idézte elő) büntetési tételének alsó határa 1 évre felemelésre került.

⁹ lásd felhasznált irodalomjegyzék 1.) szám alatti tétele

Összességében elmondható, hogy a jogszabályváltozás a szigorítás irányába mutat, és a változások indokoltak voltak, melynek hatásai- többek között a jogalkalmazás terén - most alakulnak. Ennek okán, illetve abból kifolyólag, hogy a közlekedési bűncselekmények körében számos neuralgikus kérdés, mint például az elvárhatóság vagy a látás, láthatóság, továbbra is nehezen behatárolható és nehezen bizonyítható, az egységes ítélkezési gyakorlat érdekében kialakítása indokolt továbbra is szakmai találkozók tartása, illetve szakmai fórumok fenntartása.

Felhasznált irodalomjegyzék:

1.) 2012.évi C. törvény indokolása a Büntető törvénykönyvről

jogkar.uni-miskolc.hu/download.php?fileName=/.../btk_indokolas.pdf

2.) Kerékpározás közúton:ittas állapotban is?

<http://www.overmagazin.com/2015/04/kereparozas-kozuton-ittas-allapotban-is/>

3.) Ittas vezetésre vonatkozó jogi szabályok

<http://www.ugyvedvilag.hu/rovatok/szakma/az-ittas-vezetesre-vonatkozo-jogi-szabalyok>

Felhasznált jogforrások jegyzéke:

4.) 2012. évi. C. törvény (Btk.) a Büntető Törvénykönyvről: 50-51.§, 55-56.§,232-240. §

5.) 1978. évi IV. törvény (régí Btk.) a Büntető Törvénykönyvről:51-52., 58-59.,184-191. §

6.) 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 217.,224.§

7.) 2000. évi XLII. törvény 87. § a vízi közlekedésről

8.) 3/2013. (VII.8.) Bk vélemény

9.) 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet: a közúti áru fuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló

10.) Btk. kommentár